

Project Bodem en Humane Gezondheid

Kika Lewak

31-03-2023

van hall
larenstein
university of applied sciences

Even voorstellen

- Wie ben ik en wat is/was mijn rol in dit project
- Wat is de achtergrond van het project (en het belang)
- Onze hypotheses

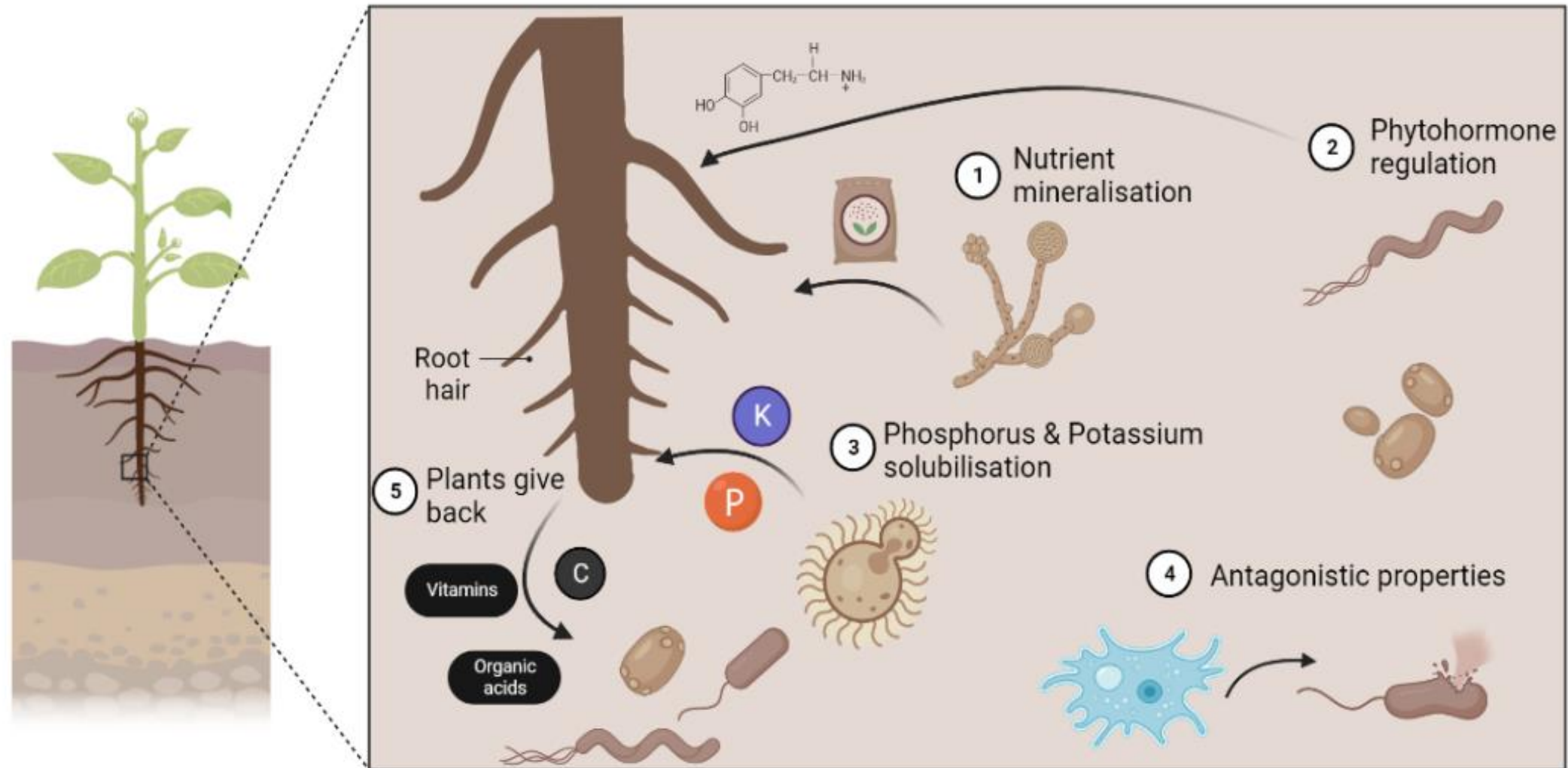
Project bodem en humane gezondheid

- Gestart in 2020 met een plan en 16 boeren
- Inmiddels uitgegroeid tot een samenwerking tussen scholen, bedrijven en 50 boeren
  - En een gigantische berg aan data waar ik vandaag wat over ga vertellen.

Doel: de link leggen tussen **bodemmicrobioom, gewaskwaliteit** en humane gezondheid

Plant growth promoting microbes

And their methods of action

Plan van aanpak

biosintrum

Plan van aanpak

- 2020 16 boeren, 2021 50 boeren en 2022 50 boeren
- De kern is hetzelfde: bodemmicrobioom koppelen aan voedingsstoffen in gewas in goede en slechte grond bij boeren.
- Fysisch chemisch en biologisch in de bodem, vetzuren, aminozuren en suikers in gewas.

Soil and crop
collection

Eurofins analysis

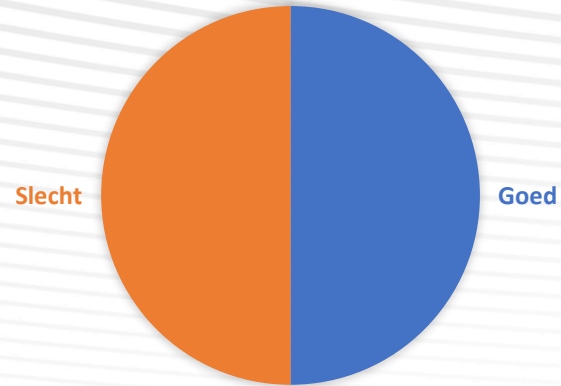
Microbial analysis
of the soil

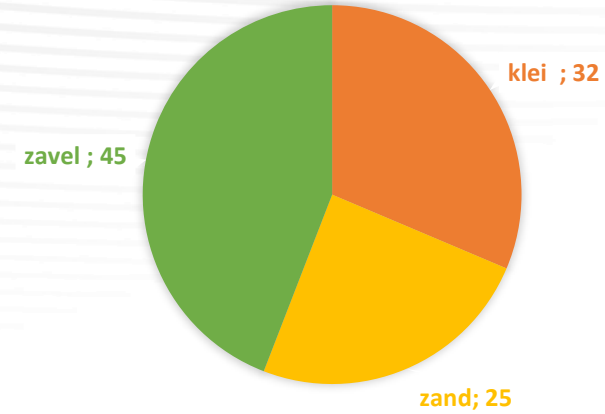
Data and statistical
analysis

Overzicht van de deelnemende boeren (2022, 102 percelen)

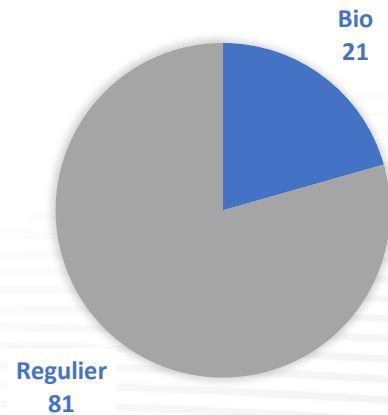
KWALITEIT

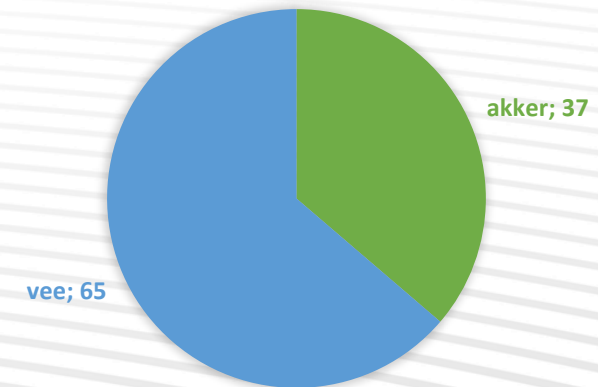
GRONDSOORT

BEDRIJF TYPE

CULTIVATIE

Goed en slecht?

De boer kent zijn land het beste en bepaald wat zijn beste percelen zijn en wat zijn minst goede percelen zijn (op basis van o.a. gewaskwaliteit/opbrengst, grondwaterstand en gevoel)

Een kwaliteitsindex is in ontwikkeling, toch vinden we met deze indeling interessante resultaten

Resultaten 2021

Resultaten die ik vandaag laat zien

- Ik laat een van de analyses die ik heb gedaan in 2021, 2022 wordt dit jaar aan gewerkt door o.a. studenten.
- Meer analyses zijn gedaan dan ik laat zien maar ik laat hier de belangrijkste resultaten zien van 2021

Correlaties tussen de microorganismen en voedingsstoffen in gewas

In goede en slechte grond

Wat is een correlatie

Correlatie betekent dat er een relatie is tussen twee dingen.

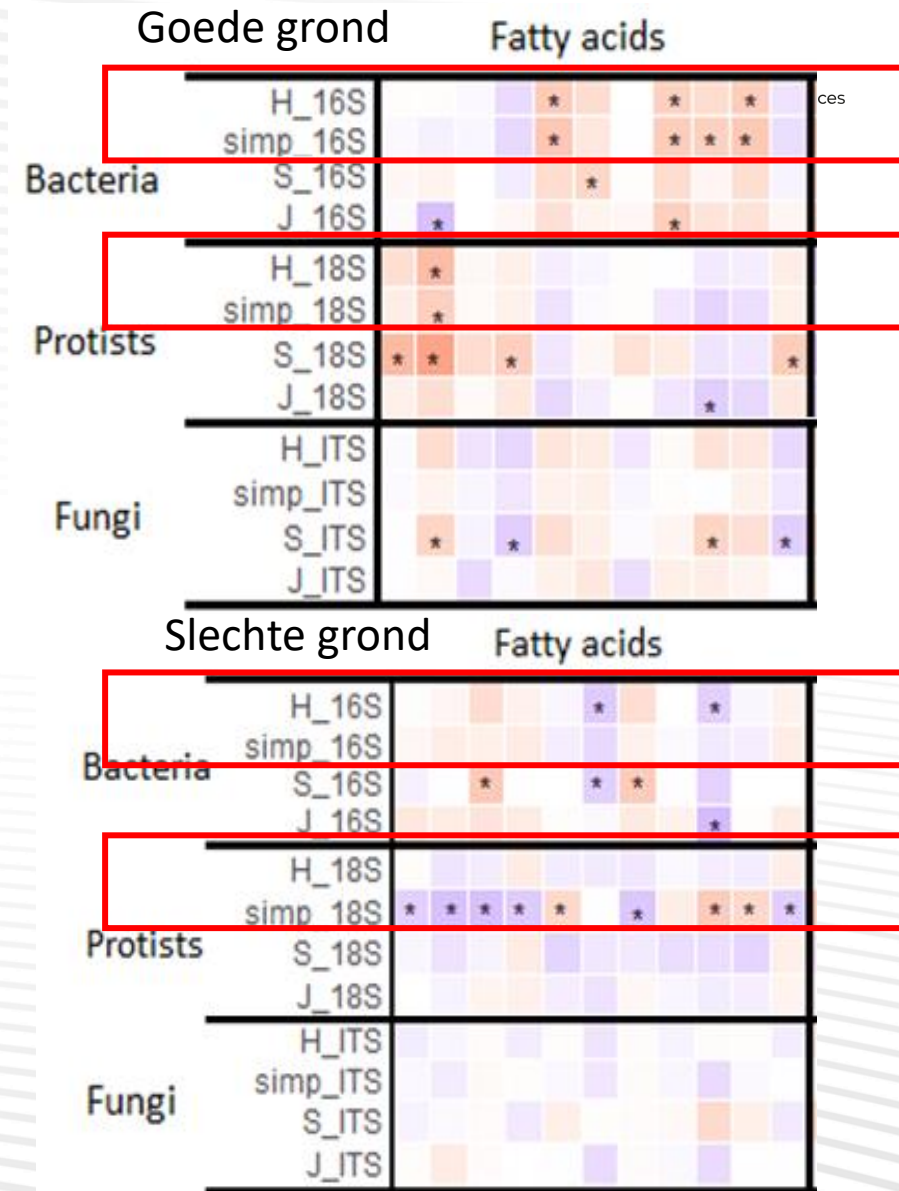
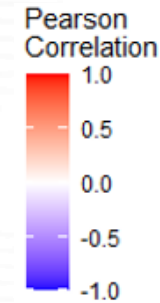
- ✓ **positieve correlatie**
bijv. Hoe langer je haar groeit, hoe meer shampoo je nodig hebt.
- ✓ **negatieve correlatie**
- ✓ **geen correlatie**

Een correlatie betekent niet altijd dat het een het ander veroorzaakt (=causatie).

Micro-organismen en de vetzuren in het gewas

- **Verschil** bacteriën goed en slecht
- **Verschil** protozoa goed en slecht
- **Weinig verschil** schimmels goed en slecht
- **Er is een verschil** tussen goede en slechte grond

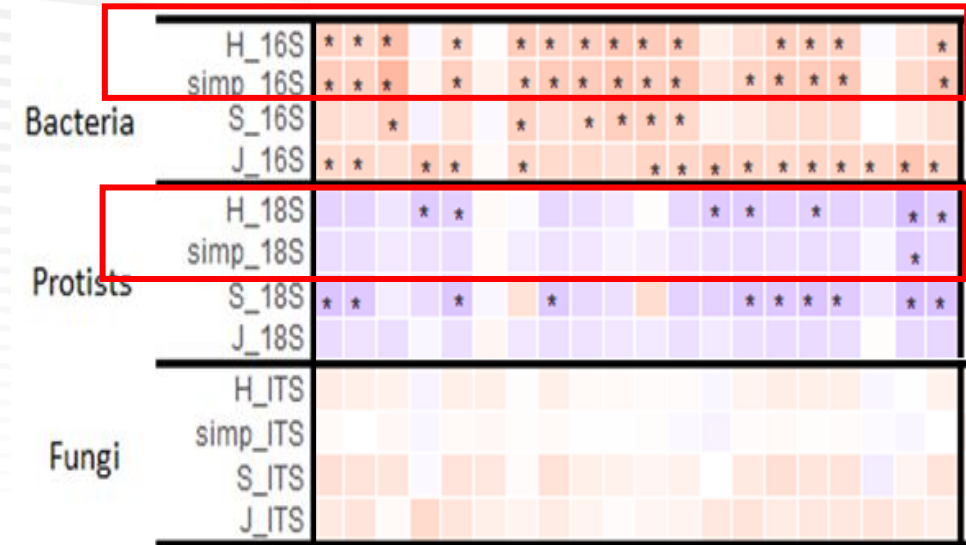
Blauw is negatief, rood is positief.

Micro-organismen en de aminozuren in het gewas

- **Verschil** bacteriën goed en slecht
- **Verschil** protozoa goed en slecht
- **Weinig verschil** schimmels goed en slecht
- **Duidelijk verschil** tussen goede en slechte grond

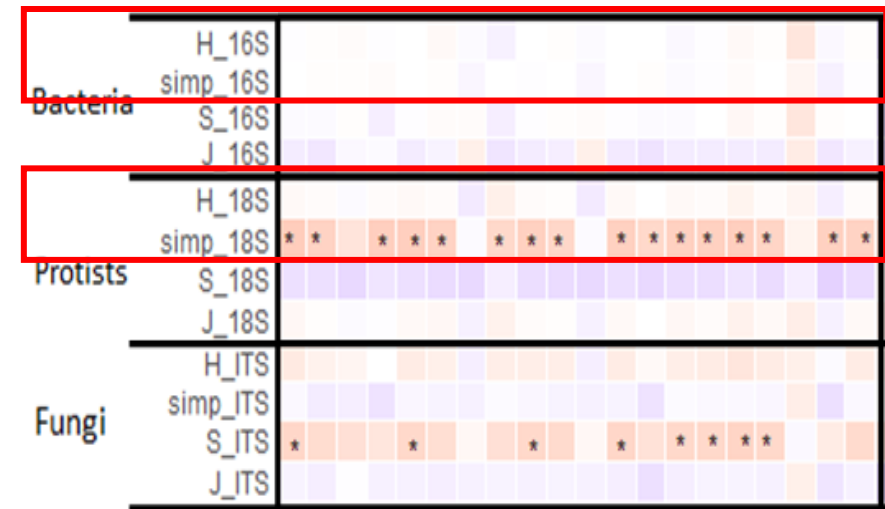
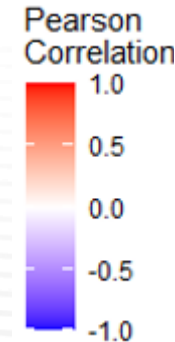
Goede grond

Amino acids

Slechte grond

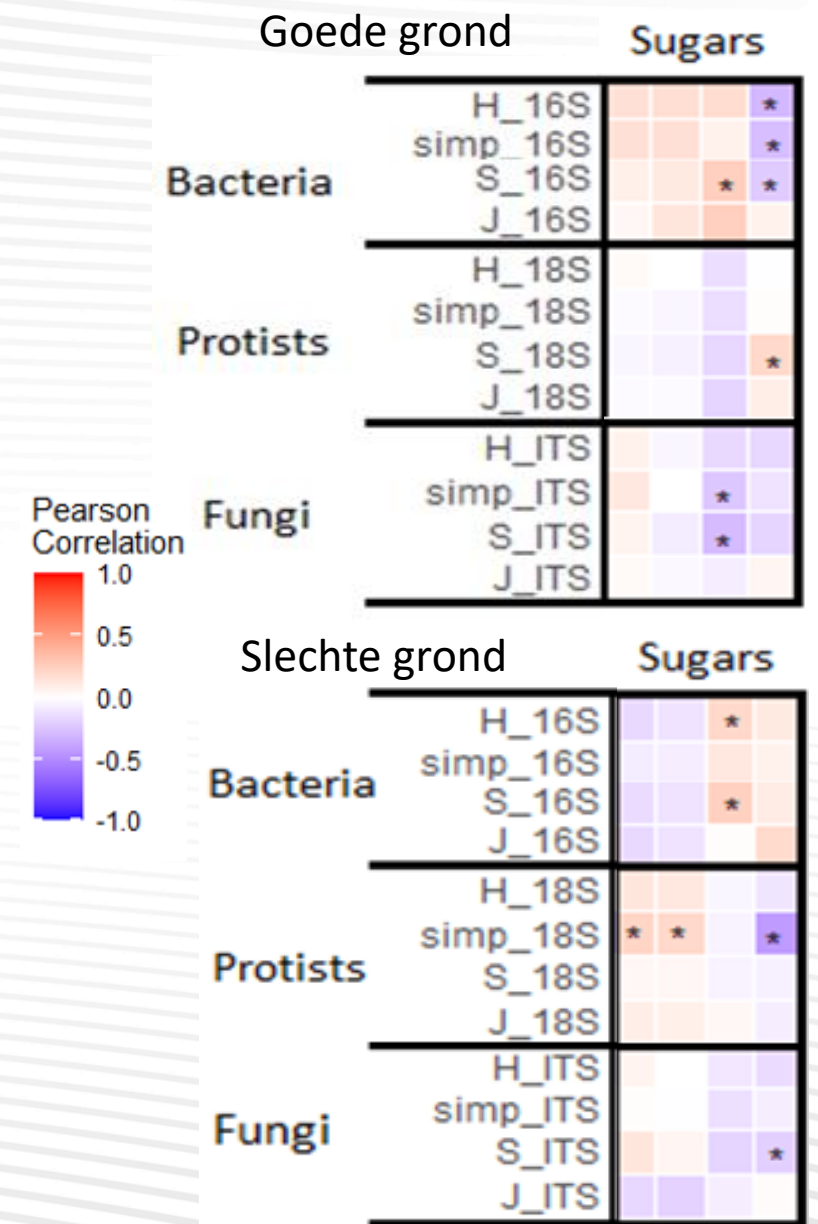
Amino acids

Blauw is negatief, rood is positief.

Micro-organismen en de suikers in het gewas

- Voor zowel **bacteriën**, **protozoa** als **schimmels** zijn de verbanden tussen de micro-organismen en de suikers in de planten **nauwelijks aantoonbaar**.

Blauw is negatief, rood is positief.

Wat halen we uit deze correlaties?

- De micro-organismen en gewasnutriënten correleren **verschillend** in **goede grond** en in **slechte grond** – hoe komt dat verschil?
- De hypothese was dat de **diversiteit verschilde**: helaas **geen significant verschil** kunnen aantonen
- Inzoomen op belangrijke soorten, het scheiden van parameters (grondsoort, bedrijfsvoering, bedrijfstype)
  - Work in progress: eerste resultaten laten zien dat goede grond andere soorten bevat dan slechte grond en dat andere parameters ook van belang zijn (grondsoort, chemische parameters).
- **We zien dat er een verschil is tussen goede en slechte grond wat zich mogelijk zowel uit in de microbiota als de voedingsstoffen in gewas, hoe dit komt wordt op dit moment uitgezocht.**

Wat gaat hier verder nog uitkomen

- Link leggen tussen bodemmicrobioom, gewasnutriënten en nutriënten in melk bij veehouderijen
- Het indexeren van goede en slechte grond en hierop een kwaliteitsindex maken
- Het voortzetten van ons onderzoek binnen project bodem en humane gezondheid maar ook binnen andere projecten